

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

УДК 378.14:004
ПАРАДИГМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА
СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МАЙБУТНЬОГО

О.Б. Каламан, Д.В. Мандрикін,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Вітчизняна та світова практика останніх років показала, що використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у рамках традиційної форми навчання не завжди приносить бажаний ефект. Крім того, не обгрунтоване застосування електронних засобів навчання може навіть зашкодити освіті. Пріоритетом запровадження ІКТ у освіту є різке розширення сектора самостійної навчальної діяльності.

Ефективне використання ІКТ та інформатизація освіти загалом потребує розвитку нових освітніх технологій. Тенденціями у процесі є розвиток нових форм навчання, зокрема дистанційної форми навчання як невід'ємного елемента сучасної педагогічної системи.

Очікувати від запровадження нових засобів навчання підвищення ефективності та якості освіти можна лише за умови, що нові навчальні продукти володітимуть деякими інноваційними якостями, наприклад інтерактивністю, можливістю віддаленого доступу та одночасним забезпеченням усіх компонентів освітнього процесу (отримання інформації, практичні заняття та контроль навчальних досягнень). Ці якості забезпечуються завдяки використанню нових педагогічних інструментів (дидактичних функцій ІКТ):

- наявність зворотного зв'язку між користувачем і засобами ІКТ, що визначає інтерактивний характер інформаційної взаємодії;
- цифрова візуалізація навчальної інформації про предмет, що вивчається;
- можливості комп'ютерного моделювання досліджуваних об'єктів, їх відносин, явищ, процесів;
- комунікативність;
- автоматизація процесів обчислювальної, інформаційно-пошукової діяльності, операцій з реєстрації, збору, обробки, передачі, відображення, тиражування інформації, архівного зберігання досить великих обсягів інформації з можливістю легкого доступу та звернення користувача до неї;
- автоматизація процесів обробки результатів навчальної діяльності, з можливістю багаторазового відтворення створеного документа чи об'єкта;
- автоматизація процесів інформаційно-методичного забезпечення, організаційного управління навчальною діяльністю та контролю результатів засвоєння;
- виявлення умов реалізації дидактичних можливостей ІКТ у процесі здійснення інформаційної діяльності та інформаційної взаємодії як важливих видів навчальної діяльності.

Дистанційне навчання будується відповідно до тих самих цілей, що й очне навчання (тобто за відповідними освітніми програмами), тим же зміс-

том. Але форма подачі та організації навчального матеріалу, форма взаємодії вчителя та учнів, та учнів між собою інші. Дидактичні принципи організації дистанційного навчання в основі своєї (принципи науковості, системності і систематичності, активності, навчання, наочності, диференціації та індивідуалізації навчання ін.) також повинні бути тими ж, але реалізуються вони специфічними способами, також зумовленими специфікою нової форми навчання, можливостями інформаційного середовища Інтернет, його послугами.

Форма навчання вносить істотну специфіку у реалізацію загально дидактичних цілей та методів навчання. Особистісно-орієнтований підхід залишається пріоритетним, але реалізовуватися може різними засобами.

Таким чином, як концептуальні засади системи дистанційного навчання, так і інших форм навчання, слід прийняти орієнтацію на світові тенденції в галузі освіти: інтелектуальний та моральний розвиток особистості, формування критичного та творчого мислення, вміння працювати з різними масивами інформації, вміння приймати самостійні рішення, конструктивізм.

Особливу увагу слід приділити вивченню понятійно-термінологічного апарату дистанційної форми навчання.

Багаторічний досвід теорії та практики дистанційного навчання наближає нас до розуміння сутності дистанційного навчання, яке є одним із способів здобуття освіти, заснованого на використанні специфічних освітніх технологій, що базуються на сучасних методиках навчання, технічних засобах та передачі інформації, інформаційних та телекомунікаційних технологіях.

Прообразом дистанційної освіти прийнято вважати заочну освіту, яка існує вже близько 150 років, починаючи з 1856 р., коли у Німеччині Чарльз Тусен, викладач французької мови Берлінського університету та Густав Лангеншейдт, член Берлінського товариства сучасних мов, відкрили заочні курси з іноземної мови. Ними був розроблений метод використання поштового зв'язку для розсилки учням методичних вказівок, контрольних робіт та відповіді на виконані учнями завдання. Вступити на ці курси могли люди з освітою, які бажали навчатися без відриву від основного виду діяльності.

У 1960-ті рр. у різних країнах за підтримки ЮНЕСКО стали розвиватися нові форми освіти. Наприклад, у 1963 р. англійський прем'єр-міністр Г. Вільсон запропонував ідею «ефірного університету» як об'єднання навчальних закладів, які використовують радіо та телебачення для заочного навчання та доставки викладачів «на дім».

В результаті об'єднаних зусиль учених та політиків у 1969 р. було створено Відкритий університет, який використовує, за термінологією ЮНЕСКО, назву дистанційної освіти. Дидактичні стадії навчального процесу при дистанційному навчанні у Відкритому університеті включали добір та семантизацію знань, формалізацію знань, доставку навчальних матеріалів, технології засвоєння знань, тренінги та атестаційні процеси. В основі технології, що використовується Відкритим університетом, також лежить самостійна робота учня з навчальними посібниками, спеціальною літературою, аудіо-, відео-, комп'ютерними програмами. Однак, незважаючи на величезний досвід, накопичений системою заочної освіти, теоретичне обґрунтування розвитку дистан-

ційної освіти так і не склалося, не було зроблено осмислення феномену дистанційної освіти.

Таким чином, доцільним є наведення найбільш відомого трактування дистанційного навчання, але попередньо нагадаємо зміст понять «освіта» та «навчання». Навчання – це цілеспрямований, систематичний, організований процес озброєння знаннями, вміннями та навичками, а освіта – це результат навчання, виховання та розвитку особистості. Дистанційне навчання – нова організація освітнього процесу, що базується на принципі самостійного навчання студента. Середовище навчання характеризується тим, що учні віддалені від викладача у просторі та (або) у часі, водночас вони мають можливість будь-якої миті підтримувати діалог за допомогою засобів телекомунікації.

УДК 65.01

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВИТИ

Л.В. Агунова,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Хедлайнерами, що проваджували дистанційну освіту на теренах України, були вищі навчальні заклади технічного спрямування. Адже саме технічні спеціальності найбільш ефективно могли впроваджувати використання комп'ютерної техніки у навчальний процес. А починаючи із 2000 року дистанційна освіта набула широкого розповсюдження у вітчизняному освітньому просторі.

Але ефективність он-лайн освіти тісно пов'язана із продуктивною взаємодією у ланцюзі «викладач-контент-студент» та проведенням проміжного і підсумкового оцінювання. Навіть дистанційне навчання не має перетворюватись на суху констатацію постулатів, а бути майданчиком для навчального і пізнавального процесу. Забезпечення такого підходу потребує постійного пошуку інноваційних методів подання інформації презентації, аудіо, відео, інтерактивний контент тощо. Перш за все це позначається на необхідності постійного самонавчання викладачів, і головне, правильного структурування навчального курсу із точним зазначенням періодів проведення контрольних заходів для можливості продовження подальшого навчання.

Тому незалежно від платформи дистанційного навчання попередньо необхідно мати підготований і добре структурований курс, який включатиме наступні основні складові: кабінет курсу або кабінет викладача у постійному он-лайн доступі аби здобувач міг підключатись до нього у зручний час. Враховуючи вимоги вищої школи необхідно викладати у цьому кабінеті робочу програму дисципліни або як мінімум силабус із переліком тем для опрацювання і засвоєння. Обов'язково у кабінеті має бути викладений весь освітній контент, який стосується даного курсу: рекомендована література, посилання на електронні підручники, конспекти лекцій, методичні вказівки

	Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса	
79	НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Г.В. Шлапак, Н.Г. Азарова	187
80	ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.С. Калмикова	188
81	АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ А.В. Селіванова	189
82	ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ (ДК) Н.В. Волгушева, І.Л. Бошкова, Е.І. Альтман	192
83	ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «УЧБОВА ПРАКТИКА В МАЙСТЕРНЯХ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.С. Солдатенко	195
84	УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.Г. Азарова, Г.В. Шлапак	197
85	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Б.І. Струк, О.В. Павлюк, В.В. Гончарук	198
86	ДИСТАНЦІЙНА ПРАКТИКА З ЕЛЕМЕНТАМИ ON-LINE НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАРКЕТОЛОГІВ О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек	201
87	ON-LINE – ТЕСТИ ЯК НАДІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ГЕОГРАФІЇ Т.Ю. Насушна, ВСП «Механіко-технологічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса	204
88	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.В. Гордієнко, В.Ю. Толстих, О.М. Котузаки, А.Б. Чабан	207
89	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ І ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Ю.Г. Неустроев, Г.М. Павленко	210
90	ДО АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, О.М. Берегова	213
91	ПАРАДИГМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МАЙБУТНЬОГО О.Б. Каламан, Д.В. Мандрикін	214